

maatte under en saadan Forudsætning opstaa en Rappestrid mellem de forskjellige Kommuner om at faae saa Meget som muligt ud af Statskassen, der vilde komme en Rivaliseren ogsaa mellem de forskjellige Amtter, som kunde blive høist uheldig. Sætter jeg derimod, at man tog Sagen ganske saaledes som den tidligere Lovgivning, og altsaa navnlig tog Begrebet „fattige Kommuner“, som den tidligere Lovgivning har taget det, ja, da frygte vi rigtignok for, at det gavnlige Diemed, man har haadt med denne Bestemmelse, maasse i et temmeligt ringe Omfang vil blive opnaaet. Vi frygte for, at den hele Bestemmelse maasse ikke vil gjøre nogen synderlig Nytte; thi hvor mange Kommuner er der dog vel egentlig for Tiden her i Landet, om hvilke man vil kunne sige, at der er en absolut Trang til Stede hos dem, at de ikke vilde kunne se sig i Stand til at yde deres Almueskolelærer en nogenlunde passende Løn? Det er viist et meget forsvindende Antal; men derimod tror jeg at de Fleste vilde være enige om, at det ikke er noget forsvindende Antal Skolelærere, om hvilke det maa siges, at de virkelig ere utilstrækkelig lønede, og det er, fordi disse utilstrækkelig lønede Skolelærere findes i mange Kommuner, om hvilke det paa ingen Maade kan siges, at de ere fattige eller bebyrdede, at vi ikke ret kunne gjøre os fortrolige med dette Forslag. Vi frygte en af Delene, enten at Bestemmelsen ikke vil føre til den Nytte, som dog skulde opnaas der igjennem, eller ogsaa, at de Konsekventer, som det vil kunne drage efter sig, hvis en saadan Bestemmelse kommer ind paa Finantsloven og faar Anvendelse, i sin Tid vilde vise sig at være høist farlige og skadelige. Vi have derfor ment, at det vilde være langt at foretrække at give Bestemmelsen paa den Maade, som af os er foreslaaet. Der skulde der- efter bevilges en Sum af indtil 300,000 Kr. til Dyrtidsstillæg ikke til de fattige og overbebyrdede Kommuner, men til de utilstrækkelig lønede Almueskolelærere og Lærere, og de nærmere Bestemmelser for dette Dyrtidsstillægs Udredelse skulde tages af den høitærede Kultusminister efter hans Skjøn, saaledes som han vilde danne sig dette efter at have modtaget Indstilling fra de paagjældende kommunale Autoriteter, navnlig Skoleraadene. Vi tro, at dette i Virkeligheden er den Maade, hvorpaa man under de forhaanden værende Omstændigheder bedst kan naae det Maal, som vi Alle have for Øie. Paa den Maade vil det blive muligt at give Tillæg til dem, der virkelig trænge dertil, og at undlade at give det til dem, der ikke trænge hertil, og paa den anden Side vil man netop derved, at der ikke gives bestemte Regler, men at Alt overlades til Administrationens Skjøn, undgaa at slaa fast paa Finantsloven Principer, som ikke bør have deres Plads der, og som ikke kunne tages under tilbørlig Overveelse under en Finantslovsbehandling. Der er formentlig ikke nogen Grund til at frygte for, at en Bevilling

som denne vil kunne danne noget farligt Præjudicium; thi netop naar den gives saa ubetinget som her uden alle nærmere Regler, tør det utvivlsomt forudsættes, at kommende Repræsentationer ikke vilde være tilbøjelige til at gjentage den; der vil være en uafviselig Trang til at faae nærmere Regler fastsatte. Og netop for at komme til Kundskab om, hvilke disse nærmere Regler bør være, vil det maasse være hensigtsmæssigt at erholde en saadan foreløbig Bevilling, for at man igjennem den Erfaring, der vil fremkomme i det kommende Aar ved de Indstillinger og Betænkninger, der vilde komme fra de forskjellige Skoleraad, kan skaffe sig Klarhed over, hvorledes man bør behandle denne i sig selv saa vanskelige Materie, med Hensyn til hvilken jeg ikke kan tro Andet, end at vi Alle maa føle nogen Betænkelighed ved nu her, efter at Sagen først er kommen frem paa et saa sent Stadium, i nogle saa Dage at skulle danne os en Mening, som maasse kunde blive præjudicerende for en lang Fremtid. Vi have ogsaa troet, at den høitærede Minister ikke kunde have Noget at erindre imod et Forslag som dette, der jo stemmer i det Væsentlige, i Principet, ikke hvad Summens Størrelse angaar, med et Forslag, der fremkom i det andet Thing fra et enkelt Medlems Side under Finantslovens 2den Behandling, og som blev tiltraadt af den ærede Kultusminister. Jeg kan meget vel forstaa, at den høitærede Kultusminister selv har troet, at det maasse vilde være rigtigt, at der kom nogle nærmere Bestemmelser ind, hvorved han blev bunden; men naar Repræsentationen vil vise ham den Lillid — og jeg tror, at jeg har anføret tilstrækkelige Grunde til at bevise, at der er objektive Grunde til for Diebliffet at vise ham en saadan Lillid, saa at det vilde være skadeligt, om man gik en anden Vej — kan jeg ikke tænke mig, at den høitærede Minister vil kunne have Noget derimod at erindre. Jeg skal med disse Ord anbefale det af os stillede Forslag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer): Jeg tør maasse gaa ud fra den Forudsætning, at Alle her i Thinget ere enige om, at det Forslag, som findes optaget i Finantslovsforslaget under Nr. 48, ikke bør vedtages, og Erkjendelsen deraf tror jeg allerede tilbørlig var tilstede under Forhandlingerne i det andet Thing; thi selve den Maade, hvorpaa Forslaget blev anbefalet der, vidner om, at man havde et aabent Die for Manglerne derved. Enige derimod med det Flertal, som har sat Forslaget under Nr. 48 ind i § 26, ere vi vistnok Alle om, at det er ønskeligt, at der nu gjøres noget Alvorligt for at yde en midlertidig Hjælp til de Skolelærere, der i høi Grad trænge dertil. Spørgsmaalet bliver da, om man vil vælge det Forslag, som nu er stillet af tre ærede Medlemmer, eller det Forslag, som jeg har tilladt mig